

Sygn. akt X Ga 201/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

o.o.1.Przewodniczący Sędzia SO Leszek Guza

o.o.2. Sędzia SO Iwona Wańczura

Sędzia SO Barbara Przybyła (spr.)

Protokolant Grzegorz Kaczmarczyk

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2015r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

przeciwko:

1. M. B.

2. S. B.

3. (...)Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowo –akcyjnej w T.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 3 lutego 2015r.

sygn. akt VII GC 100/14

1. oddała apelację;

2. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu odwoławczym.

SSO Iwona Wańczura SSO Leszek Guza SSO Barbara Przybyła

Sygn. akt X Ga 201/15

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w pozwie przeciwko M. B. i S. B. domagała się uznania umowy sprzedaży pojazdów marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...) oraz D.C. (...) o numerze rejestracyjnym (...) za bezskuteczną wobec powódki.

Pozwani domagali się oddalenia powództwa.

Zaskarżonym wyrokiem sąd uwzględnił powództwo w całości i orzekł o kosztach procesu.

W uzasadnieniu sąd dokonał następujących ustaleń:

M. B. i S. B. prowadzili działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...). Na podstawie uchwały wspólników spółki z dnia 21 grudnia 2012 roku w trybie art. 551 i n. k.s.h.. nastąpiło przekształcenie spółki cywilnej (...) M. B., S. B. w spółkę (...) M. B., (...), a następnie nastąpiła zmiana firmy na (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo – akcyjną z siedzibą w T.. Pozwani w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zajmowali się, między innymi, wynajmem samochodów. Wedle cennika usług z 5 sierpnia 2013 r. przy okresie najmu od 21 do 30 dni czynsz najmu samochodu osobowego klasy E – M. (...)#klasa (...) wynosił 899,00 zł za dobę a samochodu osobowego klasy (...) M. (...) wynosił 499,00 zł za dobę. Stawki czynszu przy najmie długoterminowym były indywidualnie ustalane (wydruk cennika, k. 12#13, zeznania pozwanego M. B., k. 287-288).

W dniu 22 grudnia 2011r. pracownica R. A. S. wystawiła fakturę VAT (...) na sprzedaż pojazdu Daimler C. M. o nr rej. (...) o nr VIN (...) oraz wydrukowała potwierdzenie wpłaty 30 000,00 zł KP nr (...). W dniu 2 stycznia 2012 roku pozwani M. B. i S. B. podpisali umowę z T. L., przedmiotem której miał być najem samochodu marki D. (...) o nr rej. (...) na czas nieokreślony przy opłacie miesięcznej w kwocie 500,00 zł brutto. T. L. zobowiązała się, że nie odda przedmiotu najmu osobie trzeciej w podnajem.

W dniu 16 stycznia 2012r. została wystawiona kolejna faktura VAT (...) na sprzedaż pojazdu A. (...) o nr rej. (...) i nr VIN (...) za kwotę 42 000,00 zł. Samochody zostały przerejestrowane na M. B.. W dniu 31 stycznia 2012 roku pozwani M. B. i S. B. podpisali umowę najmu na czas nieokreślony z R. J., przedmiotem której był samochód marki A. (...) o nr rej. (...), przy opłacie miesięcznej w kwocie 2 100,00 zł brutto. W dniu 31 marca 2012 roku strony tej umowy złożyły oświadczenie o jej rozwiązaniu.

Pozwany M. B. znał się z R. J. na stopie prywatnej. W dacie zawarcia umów sprzedaży samochodów pozostawali w bliskich relacjach, spotykali się na imprezach, urodzinach. R. J. zabierał swoich kontrahentów do lokali prowadzonych przez pozwanego. R. J. miał problemy finansowe od końca 2011 roku. Nie regulował na bieżąco swoich zobowiązań, był wzywany przez wierzycieli do zapłaty zaległości. Od marca 2012 roku były prowadzone przeciwko niemu komornicze postępowania egzekucyjne. W celu pokrycia bieżących wydatków wyzbywał się środków trwałych przedsiębiorstwa, w tym posiadanych pojazdów. Jego sytuacja finansowa była powszechnie znana.

Wierzytelność powódki została stwierdzona nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w Bytomiu z dnia 1 czerwca 2012 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt VI GNc 1977/12. W ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego komornik dokonał zajęcia licznych wierzytelności przysługujących dłużnikowi R. J., jednakże egzekucja była bezskuteczna o czym komornik powiadomił wierzycieli pismem z 25 czerwca 2013 r. Ostatecznie postanowieniem z dnia 28 czerwca 2013 r. komornik umorzył postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi R. J. z uwagi na bezskuteczność egzekucji.

W dniu 30 marca 2012 roku pozwani M. B. i S. B. złożyli w Sądzie Rejonowym w Gliwicach pozew interwencyjny o zwolnienie z egzekucji samochodów marki D. (...) o nr rej. (...) oraz marki A. (...) o nr rej. (...). W dniu 3 stycznia 2014 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach w sprawie sygn. akt II C 1465/12 orzekł zwolnienie z egzekucji samochodu marki A. (...) o nr rej. (...), a w pozostałym zakresie oddalił powództwo o zwolnienie w egzekucji

Przy tak ustalonym stanie faktycznym sąd uwzględnił powództwo na podstawie art. 527 kc.

Wskazał, że powód wykazał istnienie wierzytelności, dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią oraz fakt pokrzywdzenia na skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika, ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, a także uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez poprzedników prawnych pozwanej oraz działanie w złej wierze..

Powódka była wierzycielem R. J., co stwierdzał nakaz zapłaty Sądu Rejonowego w Bytomiu z dnia 1 czerwca 2012 r. sygn. akt VI GNc 1977/12.

Sąd wskazał i uzasadnił odpowiedzialność solidarną pozwanych.

(...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna w (...) jest następcą prawnym pozwanych M. B. i S. B. Pozwani działali uprzednio w formie spółki cywilnej, która została przekształcona w spółkę komandytowo-akcyjną zgodnie z art. 551 § 2 k.s.h. W art. 553 § 1 k.s.h. spółka przekształcona wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki przekształconej, w tym także w prawo własności spornych samochodów. Zgodnie z art. 584¹³ k.s.h. w związku z art. 551 § 5 k.s.h. i art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 672 ze zmianami) przedsiębiorca będący osobą fizyczną wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą, w tym także wspólnik spółki cywilnej, odpowiada solidarnie ze spółką przekształconą za zobowiązania przedsiębiorcy przekształcanego związane z prowadzoną działalnością gospodarczą powstałe przed dniem przekształcenia, przez okres trzech lat, licząc od dnia przekształcenia. (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo – akcyjna została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 5 lutego 2013 r. i z mocy art. 552 ksh z tym dniem doszło do przekształcenia.

Sąd wskazał, że fakt zawarcia umów sprzedaży wskazanych w pozwie pojazdów pomiędzy M. B. i S. B. a R. J. został wykazany. Fakt, iż na skutek zawartych następnie umów najmu pojazdy pozostały we władaniu R. J. nie wpływał na skuteczność zawartych umów. Pozwani rozporządzali samochodami, które nabyli od R. J., o czym świadczą między innymi zawarte umowy najmu. Poza tym, doszło do przerejestrowania pojazdów na M. B.. Prawo własności przeszło na pozwanych. Dłużnik R. J. rzeczywiście wyzbył się obu pojazdów, celem zaspokojenia bieżących potrzeb firmy. Fakt późniejszego wynajmu i korzystania przez niego z obu samochodów na podstawie tej umowy, poddaje w wątpliwość jego intencje, jednak nie podważa skuteczności umowy.

Także, fakt zaprzestania z dniem 22 listopada 2011 prowadzenia działalności gospodarczej przez stronę umowy sprzedaży, nie miał wpływu na ocenę ważności i skuteczności tej czynności prawnej. Spółka cywilna nie posiada odrębnej od jej wspólników osobowości prawnej. Zakończenie prowadzenia działalności w tej formie nie miało wpływu na ocenę ważności umowy sprzedaży zawartej przez byłych wspólników. Mogłoby jedynie oddziaływać na to, kto był stroną umowy. Jednak z informacji ujawnionych w Krajowym Rejestrze Sądowym, korzystającego z domniemania prawdziwości danych wynika, że spółka cywilna pozwanych uległa przekształceniu w spółkę komandytowo - akcyjną na podstawie uchwały z dnia 21 grudnia 2012 roku. Jednocześnie z zeznań świadka J. W. i G. T. wynikało, że pozwani M. i S. B. nieprzerwanie prowadzili działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej do czasu przekształcenia w spółkę komandytowo – akcyjną. W oparciu o te ustalenia sąd pierwszej instancji uznał, że pozwani nabyli przedmiotowe samochody w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

W oparciu o zebrane dowody sąd uznał działania R. J. za prowadzące do pokrzywdzenia powódki. Pod koniec 2011 roku R. J. nie regulował swoich zobowiązań wobec licznych kontrahentów. Sprzedaż pojazdów została dokonana w celu uzyskania środków na pokrycie kosztów bieżącej działalności, a nie dla zaspokojenia wierzycieli. Postępowanie dowodowe nie pozwalało na uznanie, że środki uzyskane ze sprzedaży samochodów zostały wykorzystane w celach inwestycyjnych lub do do realizacji określonego zlecenia. Sprzedaż samochodów prowadziła ostatecznie do pomniejszenia majątku dłużnika, z którego zaspokoić mogła się powódka.

R. J. miał świadomość pokrzywdzenia powódki przy rozporządzaniu środkami trwałymi swojego majątku, z pełną świadomością podejmował działania, które pomniejszyły jego majątek kosztem wierzycieli. Przyznał, że pieniądze za sprzedaż samochodów miały być przeznaczone na bieżące opłaty, w tym w szczególności na wynagrodzenia

pracowników. Starał się zataić swoje problemy finansowe, w czym miało mu pomóc ponowne wypożyczenie samochodu A. (...) od pozwanych. Sąd wskazał, iż najem samochodu po dokonaniu jego sprzedaży nie był uzasadniony względami ekonomicznymi. R. J. wynajął samochód i zobowiązał się uiszczać czynsz w wysokości, która nie była adekwatna do jego potrzeb oraz sytuacji finansowej. Bez znaczenia jest to, iż liczył na lepszą koniunkturę w przyszłości.

Sprzedaż pojazdów przyniosła korzyść majątkową pozwany. Pozwany M. B. przyznał w swoich zeznaniach, że zakup samochodów był dla niego ekonomicznie uzasadniony, cena była okazjna, bo inaczej by ich nie kupił. Korzyścią majątkową dla pozwanych była już zatem różnica między wartością rynkową nabytych samochodów, a ceną, za które zostały kupione. Wartość tej korzyści nie ma znaczenia dla oceny spełnienia przesłanek zastosowania przepisu art. 527 k.c. Fakt uzyskania tych korzyści przez pozwanych potwierdza również późniejszy wynajem A. (...) R. J.. Także samochód M. (...) został niezwłocznie oddany w najem. Oba samochody generowały zatem przychód dla pozwanych.

Sąd ustalił, iż R. J. rozpoczął intensywną współpracę z pozwany w grudniu 2011 roku, kiedy to sprzedał pozwany kilkanaście samochodów (k. 181-182) a wcześniej wykonywał na ich rzecz drobne prace i współpracował z pozwany. W dacie sprzedaży spornych samochodów R. J. pozostawał w bliskiej relacji z pozwany, znali się kilkanaście lat, spotykali się na wspólnych imprezach i urodzinach. Sąd podkreślił, iż z zeznań R. J., wynikało, że informacje o jego złej kondycji finansowej rozchodziły się błyskawicznie. Wiedziały o niej osoby trzecie, których nawet nie znał. Nieprawdopodobne było zatem, że w tej sytuacji o jego kłopotach finansowych nie wiedział pozwany, z którym w tym czasie pozostawał w bliskich relacjach. W tej sytuacji dokonując zakupu pojazdów po okazjnych cenach pozwany wiedzieli lub co najmniej przy dołożeniu należytej staranności mogli się dowiedzieć, że R. J. działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Sąd uznał, że zachodzą przesłanki do zastosowania domniemań płynących z art. art. 527 § 3 i 4 k.c. W tym zakresie sąd pierwszej instancji powołał się na wyrok SN z dnia 9 marca 2007 r., V CSK 473/06, OSNC 2008, nr 2, poz. 27 wskazując, iż stosunek bliskości może wynikać nawet ze sporadycznych kontaktów gospodarczych, którym towarzyszą innego rodzaju relacje o charakterze majątkowym i niemajątkowym.

W apelacji pozwani domagając się „uchylenia zaskarżonego orzeczenia” wnieśli oddalenie powództwa w całości.

Zarzucili naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie:

-przepisu art. 527§ 1- 4 w związku z art. 6 kc. na skutek przyjęcia, iż pomiędzy R. J. i pozwany M. i S. B. zachodzi stosunek bliskości oraz , że wskutek sprzedaży pojazdów pozwany uzyskali korzyść majątkową

- przepisu art. 531§1 kc w związku z art. 531§2 kc oraz art. 26§5 w związku z art. 551§3 ksh nas skutek przyjęcia, że M. i S. B. uzyskali na skutek sprzedaży korzyść majątkową i posiadają legitymację bierną w procesie, pomimo ustalenia , że dokonali oni przekształcenia spółki cywilnej w spółkę komandytowo akcyjną

- przepisu art. 584¹³ ksh w związku z art. 531 kc w związku z art. 26 §5 w związku z art. 551 §3 ksh , poprzez niezasadne przyjęcie , że pomiędzy pozwany zachodzi solidarna odpowiedzialność i bezzasadne oddalenie zarzutu braku legitymacji biernej pozwanych M. i S. B.

Zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego skarżący wskazali naruszenie przepisu art. 233 kpc poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów. Zarzucili bezzasadne ustalenie, że sprzedaż pojazdów wskazanych w pozwie nastąpiła z pokrzywdzeniem wierzycieli i że na skutek zawarcia tych umów dłużnik stał się niewypłacalny lub niewypłacalny w wyższym stopniu i że pozwane osoby fizyczne, co najmniej mogły się dowiedzieć o pokrzywdzeniu wierzycieli na skutek czynności dłużnika. Zarzucili także bezpodstawne przyjęcie, że pomiędzy dłużnikiem a pozwany osobami fizycznymi istniał stosunek bliskości.

Powód w odpowiedzi na apelację domagał się oddalenia apelacji i zasądzenia kosztów procesu w postępowaniu odwoławczym.

Sąd ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Dokonane przez sąd ustalenia faktyczne stanowią efekt prawidłowej oceny zebranych w sprawie dowodów zgodnie z przepisem art. 233 kpc. Podnoszone poprzez pozwanego zarzuty naruszenia tego przepisu uznać należy za bezzasadne. Opisany przez sąd stan faktyczny sąd odwoławczy w pełni podziela i przyjmuje za własny.

Sąd pierwszej instancji szczegółowo opisał z jakich przyczyn uznał, iż w sprawie mają zastosowanie domniemania z art. 527§ 3 i 4 z powołaniem się na stosowne orzeczenie nSądu Najwyższego. W apelacji pełnomocnik pozwanych nie podjął nawet próby polemiki z powołanym przez sąd pierwszej instancji orzeczeniem Sądu Najwyższego. Co więcej w apelacji przyznał, że S. i M. B. łączyły z dłużnikiem powoda relacje osobiste i gospodarcze. Ponadto skarżący nie kwestionowali zeznań dłużnika, który podał, iż informacje o jego kłopotach finansowych rozchodziły się lawinowo, wiedzieli o nich nawet ludzie których nie znał, zaś gdy prowadzi się biznes to większość ludzi się zna. Już powyższe zeznania świadczą o tym, iż pozwane osoby fizyczne przy dochowaniu należytej staranności mogły dowiedzieć się o tym, iż sprzedaż pojazdów, wynajętych przez sprzedawcę niezwłocznie po zawarciu umowy sprzedaży dokonywana była z pokrzywdzeniem wierzycieli. Ponadto brak w sprawie dowodów wskazujących, iż dłużnik dokonywał przed sprzedażą pojazdów chociażby próby ustalenia czy możliwa była korzystniejsza sprzedaż pojazdów za cenę wyższą niż zaoferowana przez pozwanych, a pozwani nie przeczą, iż zaproponowana cena byłaby ceną korzystną i dlatego zdecydowali się na zakup pojazdów. Brak też podstaw dla ustalenia, że dłużnik próbował chociażby poszukiwać nabywcy, który zaoferowałby wyższą niż oferowana przez pozwanych cenę.

Zastosowanie w sprawie przepisu art. 531 ksh nie wyłącza odpowiedzialności współników przekształconej spółki cywilnej. Wbrew zarzutom pozwanego kwestia dopuszczalności pozwania obok osoby trzeciej, także osoby na rzecz której osoba trzecia dokonała rozporządzenia została rozstrzygnięta w orzecznictwie. W wyrokach z 3 lutego 2005r. II II CK 412/04 i 24 lutego 2011 r. III CZP 132/10 Sąd Najwyższy wskazał, iż osoba trzecia, która przez czynność prawną z dłużnikiem dokonaną w złej wierze w rozumieniu art. 527 § 1 k.c. uzyskała korzyść majątkową, a następnie korzyść tę zbyła, nie tylko może być pozwana przez wierzyciela pauliańskiego, ale wręcz musi być pozwana i musi zostać wydany przeciwko niej prawomocny wyrok zasądzający na zapłatę, jeśli wierzyciel zamierza urealnić swoją do dłużnika wierzytelność z majątku osoby trzeciej. W każdym razie, mimo pozbycia się przez osobę trzecią przedmiotu czynności prawnej z dłużnikiem, nie przestaje ona być wobec wierzyciela odpowiedzialna za to, że wierzyciel nie mógł się zaspokoić z majątku dłużnika. W sprawie o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela, osoba trzecia, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową, zachowuje legitymację bierną także wtedy, gdy przed doręczeniem pozwu rozporządziła uzyskaną korzyścią na rzecz innej osoby.

Ponadto w wyroku wydanym w sprawie III CSK 247/13 z dnia 11 lipca 2014r. Sąd Najwyższy wskazał, iż rozporządzenie odpłatne przez osobę trzecią korzyścią w sytuacji nieobjętej dyspozycją art. 531 § 2 k.c., nie pozbawia wierzyciela możliwości żądania uznania umowy sprzedaży między dłużnikiem a osobą trzecią za bezskuteczną, ponieważ nadal istnieje potrzeba prawnej ochrony wierzytelności. (publ. baza prawna LEX nr 1504842).

Tak więc zarzut braku legitymacji czynnej pozwanych M. i S. B. uznać należy za bezzasadny.

Skarżący w apelacji zupełnie pominął fakt, iż pozwani w toku procesu przyznali, iż zaproponowana cena była ceną okazijną. Dłużnik natomiast przyznał fakt posiadania niespłaconych zobowiązań w chwili zbywania pojazdów. W skoro komornicy jak twierdził pojawili się na początku 2012r. to oczywistym jest, iż tytuły egzekucyjne były wydane wcześniej. Ponadto przeciwko twierdzeniom pozwanych przemawia fakt, iż rozliczenia nie były dokonywane za pośrednictwem banku. Fakt istnienia kłopotów finansowych już w 2011r. potwierdziła świadek A. S., która zna prywatnie pozwanego M. B..

W sprawie brak dowodów na okoliczność, iż uzyskane w formie gotówki środki, rzeczywiście zostały przekazane dłużnikowi w taki sposób, aby nie dochodziło do utrudnienia egzekucji z uzyskanego ekwiwalentu za sprzedaż pojazdów, brak jakichkolwiek dowodów wskazujących, iż z uzyskanej gotówki nastąpiło zaspokojenie dłużników. .

Ponad prawidłową ocenę dokonaną przez sąd pierwszej instancji co do okoliczności zawarcia umowy sprzedaży należy wskazać, iż niewypłacalność w stopniu wyższym ma miejsce wtedy, gdy egzekucja prowadzona przeciwko dłużnikowi po dokonaniu zaskarżonej czynności będzie trudniejsza niż w przypadku, gdyby czynności tej nie było. Uzyskanie gotówki, nie przekazanej na konto bankowe w zamian za pojazdy, które mogły być zajęte w trakcie postępowania egzekucyjnego prowadziło do co najmniej utrudnienia egzekucji.

Z powyższych względów sąd w całości podzielił stanowisko sądu pierwszej instancji i na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację jako bezzasadną

O kosztach na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika sąd orzekł po myśli art. 98 i art. 108 kpc. .

SSO Iwona Wańczura SSO Leszek Guza SSO Barbara Przybyła